

zpravodaj

I / 2011

47. Mezinárodního festivalu poezie

čtvrtek 10.11.

dnes večer

EXPERIMENT

filozofická bitva pohlaví

„Co bylo dřív, vejce, nebo slepice?

A co kohout?

Kdo koho vlastně svedl, Eva Adama, či naopak?

A had ďábel byl rodu mužského, či ženského?

A co z těch vajec vzejde?

Prvotní hřích?

Natvrdo?

Mělo být snad jablko sváru pouhou boží provokací?

Nebo mělo jen zabít tu nebetyčnou nudu v ráji?

Budou herci této inscenace na jevišti skutečně nazí?

A co diváci?

Nevíme.

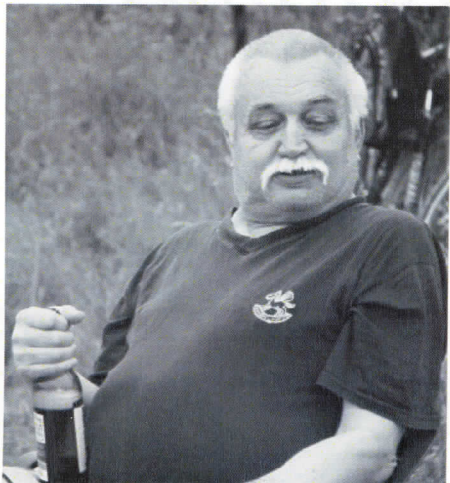
Experimentujme!

VALMEZ

ORGANIZAČNÍ INFORMACE O FESTIVALU NALEZNETE NA POSLEDNÍ STRANĚ

Festival pořádá Kulturní zařízení města Valašského Meziříčí, příspěvková organizace, Občanské sdružení Valašské Athény a Město Valašské Meziříčí za finanční podpory Ministerstva kultury ČR, ve spolupráci s NIPOS ARTAMA Praha a Národním osvětovým centrem Bratislava. Za příspěvek pořadatelé děkují také společnosti CS CABOT.

Festival je tady!

Téměř celý svůj život si neplánuji podle kalendářních měsíců, ale podle periodických kulturních akcí, kterých se zúčastňuji. Ať už jako divák, host nebo jako jeden z organizá-

torů. Ale letos na jaře se to nějak podělalo, protože jsem se zúčastnil jen prvního víkendu Dnů valašského divadla v Hovězí a v neděli už jsem byl v nemocnici, kde jsem s různými přestávkami pobýval až dosud. A bylo to horší a ještě horší a už to vypadalo, že bych tady nemusel být vůbec, jenže jsem měl štěstí a dobré zdravotníky, kteří do mě zašili jakýsi přístroj a od té doby jsem na tom lépe. Dokonce natolik lépe, že se na Mezinárodní festival poezie určitě dostavím. Což mě těší o to víc, že jsem byl zatím na všech jeho ročnících a je to pro mě i srdeční záležitost. Jenže letos pořadatelům moc nepomohu, ale to nevadí. Nápady, které nosím v hlavě, tam budu nosit o rok déle.

Jak jistě pochopíte, když jsem strávil skoro celý rok v nemocnici, moc toho o kulturním dění ve městě nevím. Vlastně nejvýznamnější informací je to, že Kulturní zařízení má

zase nového ředitele, ale lidé kolem festivalu jsou s ním spojeni řadu let a všichni tu dobře vědí, co a jak dělat, aby na výměně ředitelů moc nezáleželo. A i když bývalá ředitelka byla poněkud hyperaktivní, festival v roce minulém nikam nevybočil a bude ve všem, co je na něm dobré, pokračovat i letos.

A co já? Pořád to jsou moje předčasné Vánoce, pořád je to naše komorní setkání nejlepších interpretů poezie a prózy z obou našich republik a pořád je to nejen o poezii, ale také o přátelství mezi lidmi. Proto tenhle festival miluji, a proto se znovu těším na všechny své dlouholeté přátele, i na ty, kteří na festival přijedou úplně poprvé.

Ujišťuji vás, že se vám v našem zámku bude líbit a pokud k tomu získáte i nějakou tu trofej, budete se na Mezinárodní festival poezie vracet přinejmenším tak rádi, jako se na něj letos vracím já. **Josef Fabián**

„Experiment“ vykresluje filozofickou bitvu pohlaví

V prvním festivalovém večeru představí herci Divadla Radar francouzskou komedii „Experiment“ od Pierra de Marivaux. Autor tady zkoumá otázku nevěry pomocí šokujícího sociologického pokusu.

Co by se stalo, kdybyste vychovávali dva mladíky a dvě dívky v absolutní izolaci? Nikdy by se nesetkali s nikým jiným a pak byste je navzájem představili. Zamilovali by se do sebe? Slíbili by si věrnost? Jak dlouho by trvalo, než by se začali podvádět? A kdo by první sešel z cesty? Žena nebo muž? To vše je podstatou téhle hry z roku 1744 s původním názvem „La Dispute“, někdy také překládané jako Spor či Pokus. Hra patří mezi poslední díla známého francouzského dramatika a při premiéře byla označena za velké zklamání. Doceněna byla až později.

„Experiment“ začíná sporem mezi Knížetem a Kněžnou. Ti diskutují o tom, zda jsou v lásce častěji nevěrní muži nebo ženy. K vyřešení sporu vymyslel kníže experiment. Čtyři děti tráví dětství a dospívání o samotě pouze se služebníkem, jako jediným společníkem. Při dosažení plnoletosti jsou spolu všichni seznámeni. Poznávají tak jedince stejného i opačného pohlaví a experiment začíná. V souladu s přirozeností a animální zvědavostí se rodí první erotická okouzlení, láska i sebeláska, žárlivost, či touha dobyt a vlastnit. To vše s naivní upřímností bez společenských póz a masek, které dosud Tito mladí lidé nepoznali. Kníže spolu s publikem sledují, jak vše dopadne.

Francouzský dramatik Pierre de Marivaux patří po Moliérovi a Beaumarchaisovi k nejhranějším autorům francouzského klasického repertoáru. V posledních letech vyvolává pozornost divadelníků pronikavými analýzami milostných vztahů mezi lidmi. Tyto analýzy jsou však skryty pod slupkou rokokové hravosti a duchaplnosti a i přes letitou propast si uchovávají až modelovou platnost.

Inscenace, která měla premiéru 20. března

tohoto roku, bude uvedena v sále Kulturního zařízení po losování prvního kola soutěže, jež proběhne od 20.00 hodin. **(red)**

Režie Radka Tesárková, výtvarná spolupráce Mirka Hrdinová, hudební spolupráce Pavel Andrs, hraje Jana Trojanová, Sarah Lilian Fischerová, Radek Švec, Jiří Ratajčík, Josef Hervert a Radka Tesárková

Ptáte se, co čteme my?

ODPOVÍDÁ NIKA REILER A TEREZA VOLFOVÁ Z REDAKCE ZPRAVODAJE

Není třeba se bát básní

Když jsem ve škole horko těžko připravovala referát o J. H. Krchovském či jiných autorech, snažila jsem se jeho ducha přiblížit znučeným spolužákům a zároveň moc neznechutit paní učitelku. Střední škola skončila a já přišla do Brna, města studentů. Neměla jsem ani ponětí o tom, že se mi budou elementární znalosti české literatury ještě hodit. Zničením jsem se ocitla v kolektivu lidí, kteří mně už dávno známé verše citovali, dokonce k nim složili i hudbu. Nikdy bych nevěřila, že poezie může být tak živá. Problém mých vrstevníků spočívá v tom, že veršování pokládají za zdolnou, často i zbytečnou činnost. Bohužel, tito lidé ani netuší, že se jedná spíše o životní kult.

Sychravé podzimní dny ubíhají pomalu, listí se míhá pod nohama a křupe a počasí si doslova žádá nějaké zpestření. Jít si sednout do kavárny se sbírkou básní sice vypadá trochu staromilsky, nicméně kromě intelektuálního výrazu, který získáte, to má vážně něco do sebe. Vždyť poezie není nic cizího, co by nás mělo mýjet. Je psaná o nás, jedinečně obyčejných jedincích, kteří se snaží protlouci vlastní realitou.

A abychom si našli „to pravé ořechové“, nemusíme hned brázdit vody zahraničních básníků, česká scéna je dosti bohatá na příchutě všeho druhu. Třeba takové typické ženské „smutno“ můžete nádherně nasát ve sbírce Marie Šťastné, Interiéry. Téměř bolestně cítíte každou jednotlivou část bytu i s jeho obyvateli uvězněnými ve svém vlastním šepotu s naléhavou potřebou lidské blízkosti. Útlá knížečka je vkusně ilustrována grafikami autorčiny sestry, Karly Šťastné. Téměř každý verš vás ujistí, že Drážďanská cena lyriky a Cena Jiřího Ortena byla věnována správné osobě...

Další sentimentální pojem mezi novinami je sbírka Který vítr mám proklínat od Mariny Cvetajevové. Původně ruská básnířka z přelomu 19. a 20. století se dostává do českého povědomí posmrtně díky překladatelce Haně Vrbové. Ženská intimní lyrika v klasickém stylu koresponduje s expresivní uhrančivostí pocitů. Její řádky plynou jako přirozený dialog, ale snad bude lepší odhalit konkrétní kousek, a proč ne zrovna centrální báseň sbírky:

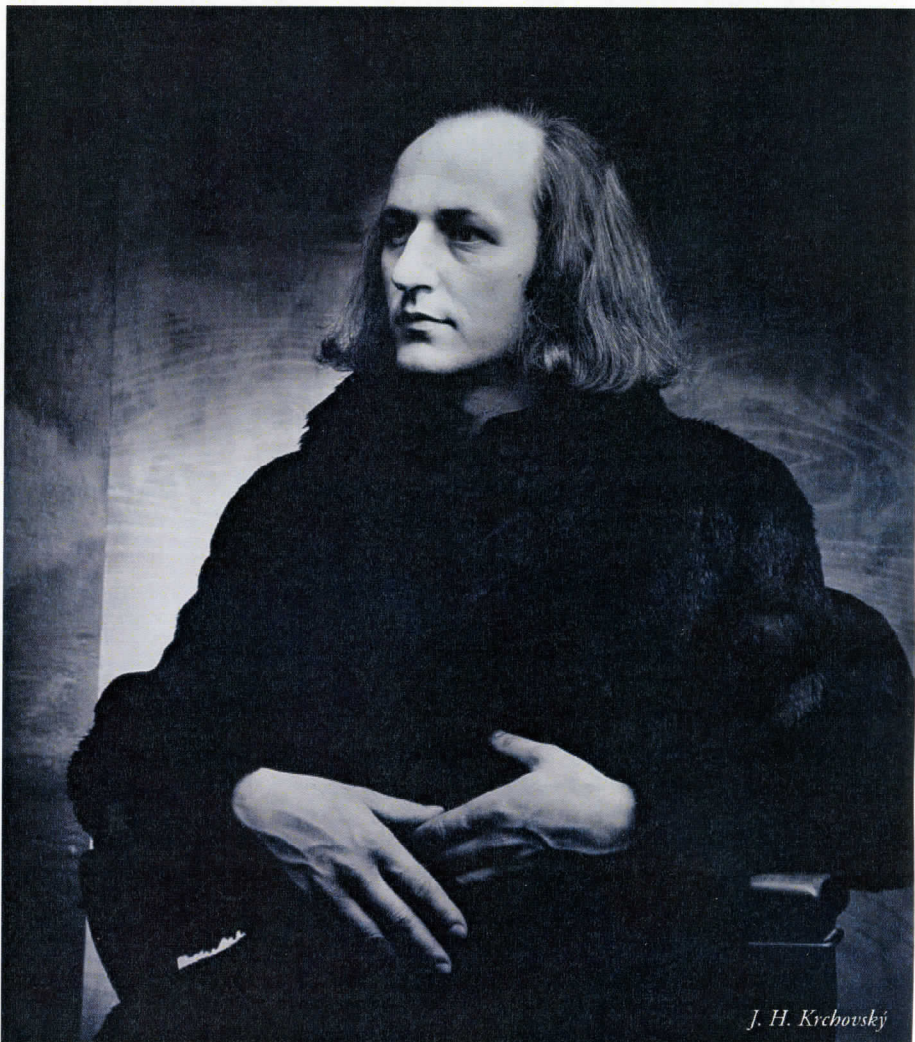
*Příteli, z jakých jdeš k nám zemi?
Který vítr mám proklínat?
Mít s tebou román nechce se mi.
Máš černou krev a loupí rád*

*Z tvé černé vatry každou chvíli
V divčí zrak jiskra dopadne.
Tvůj zájem, příteli, je milý-
A stejně milé je mé ne.*

Jiný svazek, který se vám může opětovně dostat do rukou, jsou Metličky od Jana Skácela. Reedice je obohacena o náladové obrazové vsuvky. Autorova realita je zde mrazi-

vykreslí dokonale sladkohořký pocit v žaludku. Rýmy i nerýmy jsou provázeny zdánlivě obyčejnými fotografiemi Dušana Tománka, ale i zde platí: zaměřte se na detaily a objevíte nový, daleko kontroverznější rozměr.

Jako ochutnávku poskytnu jednu sentimentální. Jmenuje se Rozchod a mám dojem, že si mne tak nějak sama zavolala.

J. H. Krchovský

vá i nostalgická. Kopíruje a komentuje záblesky událostí, například v Muži s přeraženým nosem, který si hrdě stěžuje na své zranění.

Pokud patříte mezi optimisty, možná by vás zaujala poezie Petra Davida, básníka amatéra, ve svazku A zase láska. Ochutnáte kapku milostně zvonivého mužského sentimentu, který je jednoduše milý a vykouzlí vám úsměv na tváři.

Mezi mé osobní oblíbence patří Martin Reiner. Už jenom název Hubená stehna Twiggy napovídá, že půjde o originální kousek. Jeho básně sestávají z odmlk lidského žití protkaných náznaky a detaily. Dohromady

*Přeslička neholeného klína
potmě usychá.
Už tě nepíchá
u srdce, když se pohneš,
a tvá vzpomínka se oddělí
jako dlouhý popel
cigarety.*

Dalším z nových titulů, po kterém byste mohli sáhnout, máte-li chuť na trochu zralé ironie ztroskotaných snů, je Dvanáct od Lubora Kasala. Jeden z nejčtenějších současných českých autorů skládá syrové melodické verše bez medového oparu a sentimentu.

tu, se vši krutou upřímností a výsměchem. Odosobněné básně jsou číslovány a dotýkají se lidí, motajících se ve vlastním žití.

Jako perličku nakonec jsem si nechala autora, kterým jsem začala. Autora zbožňovaného touto i minulou generací rebelujících duší: J. H. Krchovského. Poslední, loňská sbírka Dvojitě dno pokračuje v tradici jeho poetiky, jen je ještě osamělejší, depresivnější a možná méně perverzní.

*Za tamním kopcem je můj dům
má opuštěná ulita
napospas tmě a přeludům
aspoň ta tma mě uvítá*

Není třeba se bát básní. Básníci jsou lidé jako my. Nepíší v hádankách schválně. Snaží se rozeznat poslední vlásky emocí, které v nás ještě zbyly. Zastavte se, pozvěte je dále a uvidíte. **Nika Reiler**

Například Martin Reiner a jeho Hubená stehna Twiggy jsou pro tyto podzimní melancholické podvečery jako stvořeny. Erotiku, lásku k Brnu, trpkost a lehký humor zde můžeme nalézt v nádherné symbióze. „Zvon nad tvými stehny deklaruje organickou budoucnost“. Mimochodem, tento brněnský autor je také úspěšným prozaikem. Za zmínku stojí román s názvem Lucka, Maceška a Já z roku 2009.

Když propadnu melancholii, nejraději se schovám v básničkách kultovního J. H. Krchovského. Jeho lehce perverzní poezie v loňské sbírce Dvojitě dno má trpkou příchut'. Šeď, bezmoc, deprese a pohrdání světem.

*Mluv si dál, povídej,
na mě si nepřijdeš.
Vyžírej útroby staleté vrbě...
Břicho mě rozbolí,
jakmile rozhrnu lež!
Proto mi asi je stále tak blbě.*

zcela jistě natrefíte na jeho nejnovější knihu poezie s názvem Nikam. Wernisch do knihy posbíral svou letitou tvorbu, najdeme tu i verše ze sklonku 50. let. Vane z nich nostalgie, klid a krůpěje smutku i odevzdání. Pro ilustraci uvádím báseň s názvem Noc:

*Starý muž sedí na posteli
a zouvá si botu.
O desku stolu
rozmáčkl cigaretu.
To bylo poslední světlo.*

Touhu po Ruské poezii může ukojit nové vydání básní již dávno zesnulé Mariny Cvetajevové. Lyrické básně s romskou tematikou a touhou po lásce krásně přeložila Hana Vrbová.

Snad se mi to povedlo a já vás alespoň trochu navnadila, a když budete mít dlouhou chvíli, tak... **Tereza Volfová**

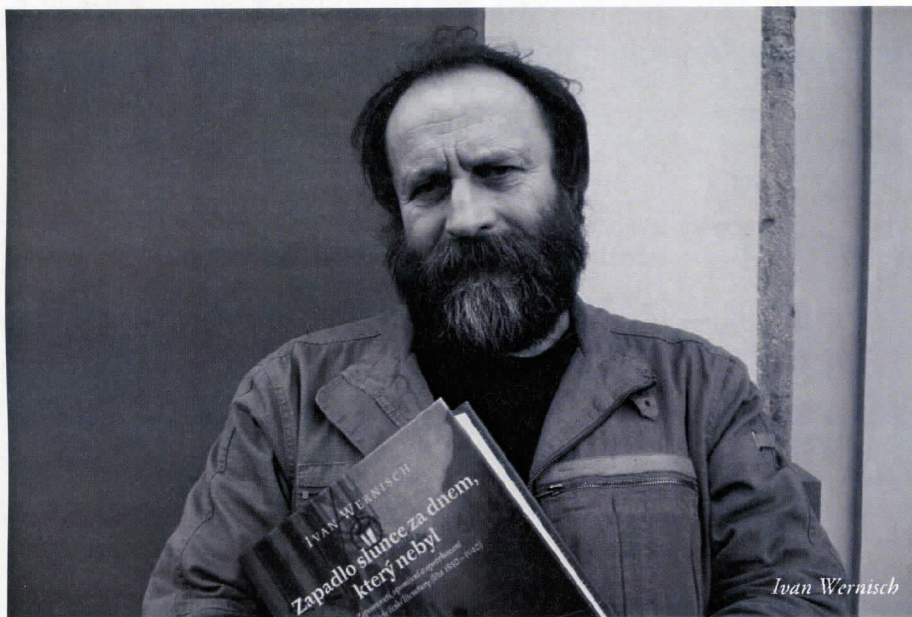
Kam jsem se kulturně zařadil

V předvečer festivalu poezie jsem jako člen technického zajištění provozu redakce a korespondent dostal za úkol napsat do zpravodaje příspěvek o tom, co jsem za poslední rok přečetl a co z toho mě zaujalo. Bohužel jsem ale úplný „literární barbar“.

Poslední knížku, ať už poezie či hlavně prózy, jsem přečetl, tuším, na střední škole v rámci povinné četby. Později, na vysoké škole, mi pak zbyl čas tak maximálně na čtení nesrozumitelně napsaných skript, což mi, přiznávám, stačilo až nad hlavu. Teď ovšem čtení z povinnosti odpadá a já vlastně v téhle uspěchané době ani nemám na čtení čas. Tím ale netvrdím, že knížky nemám rád. Jen mám pocit, že by mi čtení zabíralo strašně moc času. A když už mi zbude chvíle na jakousi „regeneraci“, raději shlédnu nějaký film.

Tedy, preferuji spíš filmovou a televizní tvorbu. K těm žánrům jsem od svých osmnácti let tíhnul víc, než k literatuře. Filmy jsou pro mě přitažlivější relaxací než četba. Kdokoli může namítat, že se to nedá srovnávat. Většina lidí tvrdí, a účastníci festivalu poezie k nim jistě patří, že knížky mají své kouzlo a nic se jim nevyrovná. Netvrdím, že ne. Mě ale pohyblivé obrázky prostě víc přitahují. A když pak nesledujete filmy jen tak bezhlavě a tupě v rámci večerního lenošení, tak i ony mohou člověku přinést mnoho nových informací.

Tak je to tedy se mnou a literaturou. Takhle jsem se kulturně zařadil. Ale třeba se v budoucnu můj pohled na knížky změní a nakonec se ze mě stane náruživý čtenář, kdo ví. To vše je ale v rukou budoucnosti. Na letošní ročník Mezinárodního festivalu se ovšem těším. Nikdy jsem tu nebyl, bude to moje účastnická premiéra, i když jen v roli zaměstnance. **Ondřej Smolka**

V podzimním čase letos pulty českých knihkupectví oplývají zvuknými jmény

První sněhové vločky se pomalu vtírají před naše dveře a já neznám lepší způsob, jak si zpříjemnit tmavé a chladné podvečery, než sáhnout po skleničce horkého svařáku, zabalit se do deky a vzít si knížku, protentokrát třeba poezii. Studentský život a naše malá kolejničky, pokud se tedy zrovna nekoná jeden z mnoha studentských večírků, ke čtení básní přímo svádí. Podzimní pulty českých knihkupectví letos oplývají opravdu zvuknými jmény. Já, odkojená učebnicemi gymnázia, jež zahrnovaly spíše klasické básníky, jako byl Nezval, Hrubín, Seifert či Skácel, jsem přišla současné poezii na chuť teprve nedávno.

Ani Jiří Žáček ve své poslední, čerstvě vydané sbírce není tak veselý jako dříve. Básničky s moderními názvy čtenáře potí nejen ironií a nedůvěrou k dnešnímu světu, ale také vzpomínkami. Zpěvnou náladu zase dokáže navodit stále oblíbená sbírka Karla Plíhala Jako cool v plotě, vydaná již v roce 2006 a sborník písňových textů Jaromíra Nohavici z loňského roku s příhodným názvem Chťel jsem jí zazpívat. S touto knihou si můžete pobrukovat texty autorových více, či méně známých písní napsaných od poloviny 70. let až po současnost. Jako příklad mohu uvést Mladíčkou básnířku, Darmoděje, Divoké koně nebo Mám jizvu na rtu.

Dále nesmím zapomenout na jednoho z nejznámějších a nejocetňovanějších českých básníků současnosti, Ivana Wernische. Budete-li se procházet po knihkupectvích,

Ponorná řeka burcující poezie Vladimíra Mertvy

Zpěvák, hudebník, básník Vladimír Merta letos vydal album *Ponorná řeka*. V pětadesátí se poprvé ve studiu postavil k mikrofonu s rockovou kapelou za zády a nahrál kolekci písní z let 1976 – 2003. Po více, než dvaceti letech tak volně navázal na koncertní projekt *Dobrá úroda* a stejně, jako na sklonku osmdesátých let, oslovil muzikanty z okruhu kapely *Etc...* Vladimíra Mišíka.

Vladimír Merta, spolu s Karlem Krylem na konci šedesátých let patřil u nás k prvním básníkům s kytarou. Společně s Vlastimilem Třešňákem, Jaroslavem Hutkou a Vladimírem Veitem definovali první kapitoly českého folku, žánru, který tenkrát neměl ani jméno. Krajánci, trubadúři, nebo odvážněji protestní zpěváci, tak hudební novináři nazývali vlasaté anděly, kteří na prahu Pražského jara vyšli do ulic burcovat lid. Vladimír Merta si svůj "osmašedesátý", studentské rebelie na barikádách, prožil v Paříži a byl prvním z českých písničkářů, který vydal velkou desku. Album *Balades de Prague* vyšlo z kraje roku 1969 na francouzské etiketě Vogue. Reprezentativní české reedice se legendární album dočkalo až po čtyřiceti letech (vydavatelství Galén, 2009).

Merta má jistě z čeho vybírat, ovšem vybírali ze svých zpěvníků sám, kolekce pak přirozeně zohledňuje jeho subjektivní pohled. Kritické vydání toho nejlepšího z repertoáru takové osobnosti by asi vypadalo trochu jinak, album by mohlo být i silnější. Nicméně, *Ponorná řeka*, při odhlédnutí od jednotlivostí, je jistě výborná deska i když leckdo asi zalituje, že se tady nedostalo na věci, které před lety rocková *Dobrá úroda* hrávala na koncertech. Mám na mysli skladby *Zezadu* (Madona Decibella), kterou s *Etc...* nahrál Vladimír Mišík a v roce 1999 zařadil na album *Nůž na hrdle*, nebo *Nekrytý šek* (I am Czech) a další. Ty dodnes mezi posluchači kolují jen na zvukově nekvalitních záznamech z koncertů.

Merta pro své studiové album, první od roku 1978, vybíral především z písní, které se zatím nedostaly na žádné řadové album. Jen tady rehabilitoval titulní *Ponornou řeku* z roku 1991. Ta už v roce 2004 zdobila živé album *Filmy v hlavě*, nad nímž ale kritika příliš nejásala. Přitom vynechal nejnovější písně, pominul svou tvorbu z posledních let. Tedy nejmladší jsou tu tři skladby, které napsal v roce 2003 – především znamenitá *Černá známka*, srovnatelná s těmi znepokojivými výkřiky Mertovy zjištěné imaginace, které si pamatujeme z osmdesátých let, nostalgicky rozjímavý *Chelsea Hotel* a pak *Intuice ženy*, autorovo lyrické přemítání nad úlohou žen ve světě mužů. Nejdál do mi-

nulosti, až do poloviny sedmé dekády, se tu pak Merta ohlédl v nezávazné *Bye Bye Miss Blance*. A v *Písní šaška* připomněl i období, kdy se věnoval zhudebnění klasiku, tady Williama Shakespeara ve výborném překladu Antonína Přídala. K té kapitole své tvorby se v nahrávce vrátil i formou doprovodu, který svěřil akordeonu Václava Veselého.

K silným okamžikům alba *Ponorná řeka* patří, vedle zmíněné *Černé známky*, reflexe dylanovských témat *Proti všem* a pak *Vzdálené výstřely*, protikomunistická obžaloba násilí z roku 1989, kterou Merta napsal vzápětí po brutálním potlačení protestů čínských studentů v Pekingu na náměstí Nebeského míru v červnu 1989 a neoddiskutovatelně hrál na svých koncertech.

Folk s elektrifikovaným rockem, poezii s rock'n'rollovým náprahem, spojil už v po-

lovině šedesátých let Bob Dylan, z našich písničkářů jako první natočil rockové album *Koh-i-noor* Vlastimil Třešňák v roce 1983. Tady už se revoluce nekonají, v tom spojení pozoruhodnosti nehledíme. Ale pokud jde o hledání odpovídající instrumentace k vyjádření písničkářovy výpovědi, je ve skladbách alba *Ponorná řeka* doprovod rockových hudebníků na místě. Projevu jinak rytmicky a melodicky neukázněného solitéra Vladimíra Mertvy kapela *Etc...* bezesporu prokázala neocenitelné služby. Vedle zmíněného Třešňáka dlouhodobě umělecky nejvýraznější osobnost mezi českými písničkáři jednoznačně vydala pozoruhodné album. **Karel Prokeš**

Vladimír Merta Etc... Ponorná řeka. Vydalo nakladatelství Galén v roce 2011

Ako znieme?

Prekvapujúco stále platia sta-rogrécke Pindarove verše: „Nie čin, lež slovo pretrvá čas / no len ak ho s Charitiek priazňou / jazyk až z hĺbky srdca povznesie.“ Slovo písané teda uchováva, chráni, prenáša v čase, no slovo vyslovené oživuje, naplňa novou energiou. Ľudský hlas tak má možnosť vynášať navonok tajomstvá nielen ľudského života, ale aj spájať ho so zákonitostami bytia a vesmíru, hoci si ich ani neuvedomujeme. Vznik a tvorba hlasu vychádzajú totiž nielen z nášho telesného ustrojenia, ale jeho jedinečnosti je odrazom aj nášho duševného chvenia a znenia, schopnosti zachytávať vibrácie a podnety rôzneho druhu okolo nás, a odovzdávať ich ďalej.

Tak môžeme vnútorne komunikovať s bytím a s prírodou, ale to, čo je pre život ľudí a umelecký prednes dôležité, je rozvítie a posilnenie komunikácie medzi ľuďmi navzájom. Byť spolu je zázrak, no hovoriť spolu je potvrdenie a šírenie zmyslu tohto zázraku. Éra internetu a elektroniky so sociálnymi sieťami a virtuálnou realitou, ale aj skypom, mp3, you tube a inými možnosťami prenášania písaného a hovoreného slova môže ľudský hlas uchovávať a konzervovať, šíriť v celosvetovom priestore, ale aj deformovať ho. Okrem pozitív prináša internet a iné technické komunikačné prostriedky aj niektoré diskutabilné javy. Naša reč nadobúda novú, uvoľnenú kvalitu, akoby prestala túžiť po dokonalosti, noblesnej forme, zapáčilo sa jej byť „frí“.

Aj ľudský hlas začína byť pri internete zatláčaný do úzadia dokonca až do takej miery, že sa môže stratiť. Obraz stredovekého pustovníka, ktorý komunikoval s prírodou a transcendentnom, nahrádza obraz pustovníka pri internete, ktorý komunikuje tiež s akýmsi technicko-sociálnym či virtuálnym svetom. Hlas si však prisvojuje reklama, kde funguje ako ohlušujúca sila, neraz ako deštruovaný zničujúci zvuk. Reč v nej prestáva prirodzene a úprimne vyjadrovať vnemy, pocity, city a myšlienky človeka, lež vytvára akýsi zvláštny obal nášho života – fiktívnu realitu, ktorá nás zabaľuje, zaťažuje, klame, ohlupuje a odtŕha od prirodzeného, otvoreného medziľudského kontaktu; hráme sa a hráme prejavy radosti, nadšenia, šťastia, aktivity pre aktivitu.

Celkom zákonite začíname túžiť po tichej komunikácii, aby sme mohli byť a zostať sebou, cítiť sa a cítiť, počuť normálny ľudský hlas bez afektu, hyperaktivity, pretvárania a technickej (de)formácie. Zdá sa, že aj to

bude časom príčina návratu ľudí k počúvaniu rozprávania a prednesov. Absencia skutočného citu, onoho nenapodobiteľného chvenia, ktoré súvisí s momentálnym psychickým stavom človeka bude ľudí nútiť hľadať ho.

Asi do konca života si budem pamätať úžasné obrazy inscenácie súboru Privremeno pozorište z Mostaru takmer pred 30 rokmi, kde počas predstavenia nepadlo ani jedno slovo, ale s rovnakou intenzitou sa mi v pociť vynárajú aj drásavé valéry v smútku, bolesti, zlosti i krásy Róberta Rotha v inscenácii Hollyroth, navyše s jedinečným rytmom he-

xametra v úžasne znejúcom jazyku, ktorého reč už neexistuje – bernolákovčine. Recitátor i herec majú možnosť, dar a možno aj povinnosť aspoň na chvíľu jazyk oživiť tak, aby sa stal pre nás nezabudnuteľným; aby nám bolo ľúto, že nežije v nás a našich ústach.

Hlas je osobným darom božskej prírody, reč zasa darom ľudskej kultúry. Starajme sa o obe tieto súčasti svojej osobnosti, sú jedinečné. Poznávajme, skúmajme, rozvíjajme, spevňujme svoj hlas a reč, otvárajme ich malé či väčšie možnosti. Berieme ich ako samozrejmosť.

Azda len speváci, najmä tí operní, hlbšie cítia a uvedomujú si hodnotu a kvalitu hlasu. Odborníci píš, že hlas každého z nás je neopakovateľný; identifikuje nás, keď nie sme viditeľní. Píš tiež, že ľudský hlas je najdokonalejší zvukový nástroj na zemeguli. Je na každom z nás, ako zvládneme na ňom hru, aké zvuky dokážeme svojím nástrojom vylúdiť, harmonické či kakofonické, v akom rozsahu, intervaloch, chromatike... A tiež je na nás, aké významy nesú naše zvuky. Sú poslami radosti, šťastia, spolupatričnosti alebo zlých správ?

Samotný hlas môže byť krásou – umeleckou hodnotou, ale aby nezostal „sírým hlaholom“ (P. O. Hviezdoslav), človek potrebuje aj „zdeliť sa“, dokázať, že „myslím, cítim, trpím, plačem žiale“, no nadovšetko „lúbim“, a preto „volám“. Hlas naplňa kvalita, rozmanitosť a sila našich emócií, ony sú jeho pilierom i žriedlom.

Sprevádzajúcou partnerkou hlasu je reč. Raz mu pomáha konkrétnejšie sa prejaviť, vyjadriť, špecifikovať, ale niekedy ho aj zastrie, zatlačí do úzadia. Reč totiž nie je submisívnou partnerkou – nasledovníčkou, ale emancipovanou manželkou. Môže sa ona prejaviť v súlade aj kontraste s hlasom; práve z autochtónnosti oboch a ich nespočetných polôh, konštelácií vzniká umenie recitátora i herca, ich nekonečne premenlivý výraz, ktorý vytvára množstvo významov, odkazov a následných interpretácií.

Reč ako prejav, výsledok ľudskej kultúry, komunikačný systém, stojí na slove. Ani ono sa nerodí samo osebe. Je dcérou akéhosi vnútorného popudu človeka a artikulovaného zvuku. Básnik Milan Rúfus vo svojej eseji Hranica a sláva slova hovorí: „Slová sú stopy, ktoré po sebe zanecháva niekto, kto nami prešiel a prinútil nás vydať tón.“ Do akej programovej skladby tento tón rozvineme, záleží nielen na interpretačných, ale aj kompozičných schopnostiach človeka. V našej reči sa tak odráža nielen výber, skladba a forma materiálu, ale aj náš svetonázor, viera, morálka. Jazyk a reč sú darom určitého spoločenstva prichádzajúcemu jedincovi. Je v nich zhmotnená celá kultúra minulosti prostredníctvom slova, celý emocionálny a myšlienkový svet, ktoré spoločenstvo cítilo za potrebné uchovávať; napokon preto pre ne stvorilo slová. Je na každom z nás, čo si z toho daru vyberieme, čo z neho budeme chcieť poznávať, chápať a vlastnou rečou oživovať. A tiež má každý z nás možnosť utvárať si osobitú formu vlastnej reči – kultivovanú, noblesnú, prepracovanú v detailoch i stavbe, či len tak pozvoľna nechať prúdiť slová slobodne, ba bez ladu a skladu, „nech si užijú“...

Na Medzinárodnom festivale poézie vo Valašskom Meziříčí sa pestuje ten prvý prúd, a vďaka jeho organizátorom aj v dvoch jazykoch – českom a slovenskom. Vážme si túto možnosť, rozprávajme sa, prednášajme, recitujme a počúvajme, vnímajme. Nech nám čeština a slovenčina vzájomne, aj prostredníctvom literatúry, krásne a nezabudnuteľne znejú. **Jaroslava Čajková** (Javisko 1/2011, krátene a upravené)

V prvním kole 47. ročníku MFP recitují...

Jméno Příjmení	kateg.	Bydliště	Autor: Dílo
Adam Lukáš	I.	Vrbno pod Pradědem – ČR	Liao I-wu: Krveprolití
Bartoš Kryštof	I.	Drásov – ČR	Franz Kafka: Šakali a Arabové
Benderski Vladimír	II.	Sadov – ČR	V. Sorokin: Den opričníka
Bočková Natálie	I.	Varnsdorf – ČR	Richard Bach: Jonathan Livingston Racek
Féderová Sidónia	I.	Vištuk – SR	Slawomir Mrozek: Pamäť
Gáfríková Eliška	I.	Senica – SR	Veronika Šikulová: Dušinka
Hehejliková Hana	I.	Vráble – SR	Ján Hrušovský: Dolorosa
Chovancová Markéta	I.	Václavovice – ČR	Ivan Kraus: Postel a moře
Ilavská Adriana	I.	Važec – SR	Patrick Süskind: Parfum
Jurčová Renata	II.	Levice – SR	Francois Villon: Balada o fortúne
Jurkovičová Alžbeta	I.	Trnava – SR	Jaroslav Hašek: Smutný osud staničnej misie
Jurová Tereza	II.	Rožnov p. R. – ČR	Frank McCourt: Andělin popel
Kranich Dan	I.	Kralupy n. Vltavou – ČR	Geoffrey Chaucer: Canterbury povídky
Lengyelová Adrina	I.	Bratislava – SR	Sanziana Popová: Serenáda na trúbke
Mandzákova Tereza	I.	Humenné – SR	Jacques Prévert: Raňajky
Martynková Ivona	I.	Karviná – ČR	Charles Bukowski: Šneci
Míffek David	I.	Chlumec n. Cidlinou – ČR	Slawomir Mrozek: Čaj a káva
Močko Michal	I.	Zvolen – SR	Dodo Gombár: Hugo Karas
Mrázová Jana	I.	Liptovská Sielnica – SR	Anne Waldman: Meditácia pred zrkadlom
Pariláková Soňa	II.	Humenné – SR	Jicchok Lejb Perec: Len či nie ešte vyššie
Pelikán Martin	II.	Praha – ČR	Tristan Tzara: Manifest Dada
Pirník Michal	I.	Tatranská Lomnica – SR	Dušan Dušek: Pukance a zmrzlina
Roleček Vít	II.	Chrudim – ČR	F. M. Dostojevskij: Bílé noci
Slámová Tereza	I.	Brno – ČR	Diane di Prima: Noční můry
Slezáková Kateřina	I.	Chrudim – ČR	Guy de Maupassant: Ve vlaku
Smolková Veronika	I.	Praha – ČR	Salman Rushdie: Vyvrcholení vzťahů...
Stopa Tomáš	I.	Telince – SR	Vasko Popa: Vlčí pankhart
Susková Dominika	I.	Ivanka pri Dunaji – SR	Valentín Beniák: Halucinácie
Špaček Jonáš	II.	Horní Bříza – ČR	Ladislav Klíma: Utrpení knížete Sternenhocha
Štochlová Tereza	I.	Horní Sloupnice – ČR	Jacques Prévert: Seina potkala Paříž
Utinek Dušan	II.	Suchbátka u Miroslavi – ČR	Josef Kainar: Blues o správném hladu
Virágová Henrieta	I.	Levice – SR	Vladimír Balla: Infekcia
Walová Daniela	I.	Karviná – ČR	Martin McDonagh: Pán Polštářů
ZA NZAMBI Jennifer	I.	Chrudim – ČR	Ladislav Pecháček: Moje prázdninová příhoda

Mezi dveřmi...

ROZHOVOR S JEDNOU Z PRVNÍCH ÚČASTNIC FESTIVALU

Vítám tě na letošním MFP. Jsi tady poprvé?

Áno, som tu prvý krát.

Co od festivalu očekáváš?

Dúfam, že si odnesiem veľa neskutočných zážitkov

V jaké kategorii budeš soutěžit?

Tuším, že v prvej (smiech)

Jaký text sis vybrala?

Vybrala som si Raňajky od Jacquese Préverta.

Proč právě tento text?

Pretože to, čo sa v tomto texte vyskytuje ma už dlhší čas vystihuje. Vypovedá to o mojej momentálnej situácii (smiech)

Jak ses o tomto festivalu dozvěděla?

Asi pred tromi rokmi som bola prvý krát

na festivalu poézie Hviezdoslavov Kubín, a tam som sa dozvedela, že je odtiaľ možné postúpiť sem, na medzinárodný festival. Strašne som sa potešila, keď mi sem prišla pozvánka.

Máš tu nějaké kamarády?

Som tu so svojou učiteľkou, ale sú tu aj ďalší ľudia, ktorých poznám.

Jaká byla cesta a odkud si k nám vlastně přijela?

Prišla som až z Humenného, čo je úplný východ Slovenska.

Jak dlouho ti to trvalo?

Nejakých osem hodín asi. (smiech)

Děkujeme za rozhovor a přejeme hodně zdaru. *Ptali jsme se Terezy Mandzákovej*

47. ročník MFP pro vás připravili

Ředitel festivalu

Roman Štěrba

NIPOS ARTAMA Praha

Daniel Razím

Předseda OS Valašské Athény

Josef Fabián

NOC Piešťany

Jaroslava Čajková

Organizační středisko

Hana Marková

Magda Sieklíková

Dana Půstová

Tiskové středisko

Karel Prokeš

Josef Fabián

Ondřej Smolka

Daniel Kadlec

Jan Grepl

Pavel Stojar

Nika Reiler

Tereza Volfová

Jakub Vémola

Propagace

Ondřej Smolka

Ekonom

Eva Králová

Cestovné

Vlasta Frantíková

Eva Hajná

Ubytování

Kristýna Bajanová

Péče o porotu

Zdeňka Křížanová

Kateřina Jandíková

Produkce dopr. programu

David Schwager

Technika

Martin Janírek

Martin Krejčí

Šatna a prodej vstupenek

Pavla Mitášová

Lada Griningerová

Výpočetní středisko

Alena Svozilová

Radka Svozilová

Porota

Marcel Šustek – předseda

Jaroslava Čajková

Peter Zemaník

Hana Kofránková

Libor Vacek

Aleš Vrzák

David Kroča

Radim Šíp – náhradník

Matej Čertík – náhradník

Režie přehlídky vítězů

Ivan Kováč

Tajemnice poroty

Jana Štefánková

Pokyny k ubytování

Vážení účastníci festivalu, ubytování máte zajištěno v Zámeckém penzionu Kulturního zařízení a v hotelu Apollo. Hosté ubytovaní v Zámeckém penzionu odevzdají klíče při odjezdu do schránek k tomu určených.

Příjemný pobyt vám přeje organizační výbor.

Festivalové menu

Smažený kuřecí řízek, bram. salát	65 Kč
Guláš	60 Kč
Valašská klobása	28 Kč
Párečky	22 Kč
Valašská kyselice	25 Kč
Pečivo 1ks	3 Kč
Bagety dle aktuálního výběru	

Program 47. MFP

Čtvrtek 10. listopadu

- 15.00 Divadelní kavárna – prezence účastníků
20.00 velký sál KZ – zahájení MFP, losování I. kola soutěže – kulturní program

Pátek 11. listopadu

- 09.00 M-klub – I. kolo soutěže
14.00 – pokračování I. kola
20.00 – losování II. kola
– koncert skupiny Hm...

Sobota 12. listopadu

- 09.00 M-klub – II. kolo soutěže
14.00 velký sál KZ – seminář s porotou
19.30 M-klub – vyhlášení výsledků
– přehlídka vítězů
– slavnostní zakončení 4. ročníku MFP
– společenský večer

Provozní doba

Čtvrtek 10. listopadu

- Divadelní kavárna – bar 14.00–24.00 hod.
prezence, ubytování – salonek 15.00–22.00 hod.
Divadelní kavárny
velký sál – Divadlo Radar: 19.00–22.00 hod.
Experiment
šatna Divadelní kavárny 19.00–24.00 hod.

Pátek 11. listopadu

- divadelní kavárna – bar 08.00–17.00 hod.
M-klub – soutěž 08.00–17.00 hod.
M-klub – koncert skupiny Hm... 19.00–24.00 hod.
šatna Divadelní kavárny 08.00–17.00 hod.
šatna M-klubu 19.00–24.00 hod.

Sobota 12. listopadu

- Divadelní kavárna – bar 08.00–17.00 hod.
M-klub – soutěž 08.00–03.00 hod.
M-klub – závěrečný večer 18.30 – ? hod.
šatna Divadelní kavárny 08.00–17.00 hod.
šatna M-klubu 18.00 – ? hod.

partneři

Zpravodaj 47. Mezinárodního festivalu poezie pro účastníky festivalu vydává Kulturní zařízení města Valašského Meziříčí. Redakce: Karel Prokeš – šéfredaktor, Josef Fabián, Ondřej Smolka, Daniel Kadlec, Jan Grepl, Pavel Stojar, Nika Reiler, Tereza Volfová, Jakub Vémola.